मुक्तिनाथ दर्शन सेवा
दैनिक माइक्रोबस छुट्ने समय : बिहान ६:३० बजे
पोखरा साइडसिन सेवा
पोखरा उपत्यका घुम्नका लागि बस छुट्ने समय : बिहान ९:०० बजे
रुट नं. १ : पुम्दीकोट, शान्ति स्तुपा, डेभिजफल, फेवाताल, विन्ध्यवासिनी मन्दिर, महेन्द्र गुफा
रुट नं. २ : बेगनास ताल, रुपा ताल, इन्टरनेशनल माउन्टेन म्युजियम, पचभैया वन्यजन्तु चिडियाघर
मानसरोवर ट्राभल एण्ड टुर्स प्रा.लि.
नागढुंगा, पोखरा-९, फोन नं : 061-589012
544439, 9856051659, 9856034631

राष्ट्रिय दैनिक
पोखरापत्र
Pokharapatra National Daily

रु. १.५ मा
कलर भिजिटिङ कार्ड
साथै
तुरुन्त क्यालेण्डर पुस्तक,
स्मारिका आदि छपाई गर्नु परेमा
सम्पर्क:
०६१-५७०६५१, ९८५६०७५५७५

❑ वर्ष २६ ❑ अङ्क २४५ ❑ श्रेणी क्षेत्रीय 'क' ❑ २०८२ भाद्र ३० गते सोमबार ❑ 15 Sept. 2025 ❑ पृष्ठ ४ ❑ मूल्य रू. ५।-

प्रधानमन्त्रीद्वारा युवापुस्ताको चाहनाबमोजिम काम गर्न निर्देशन

रासस
काठमाडौं, २९ भाद्र

नवनियुक्त प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीले सृजनात्मक युवापुस्ताको सोचबमोजिम भ्रष्टाचार अन्त्य, सुशासन र आर्थिक समानता दिन अठोटका साथ काम गर्न निर्देशन दिनुभएको छ।

सिंहदबारमा आइतबार पदबहालीपछि उच्च पदस्थ कर्मचारीलाई निर्देशन दिँदै उहाँले आफू पदको रसास्वादन गर्न नभई युवाको चाहनाबमोजिम सेवा गर्न आएकाले छ महिनाभित्र निर्वाचनबाट नयाँ संसद्लाई जिम्मेवारी दिने उदेश्यका साथ आएको स्पष्ट गर्नुभयो । "कुन परिस्थितिबाट अन्तरिम सरकार बन्यो यहाँलाई विदितै छ। ठूलो जनधनको क्षति भएको छ। मुख्य निकायका प्रमाण र अभिलेख नष्ट हुँदा शून्यमा पुगेका छौँ । सुरक्षा निकायलाई दिइएका सवार ीसाधन जलेका छन् । हत्याहिंसा भएको छ।

अत्याश्यक निकायलाई छानीछानी आक्रमण गरिएको छ । यसको अनुसन्धान हुन बाँकी छ", उहाँले भन्नुभयो, "नेपाली नै भएर यो काम गरेको हो भने लाज लाग्नुपर्ने हो। यस्तो घटना नेपालमा पहिलो पटक भएको हो। हाम्रा मुख्य भवनहरु अनुहार देखाउन नमिल्ने भएका छन् । यो षड्यन्त्र नियोजित हो कि भन्ने लागेको छ। अनुसन्धान गरेर दोषीलाई कारबाहीको दायरामा ल्याउनुपर्छ ।"

प्रधानमन्त्री कार्कीले क्षतिपूर्ति र पुनःनिर्माणका काम देशमा उपलब्ध स्रोतसाधन प्रयोग गरेर बनाउनुपर्छ भन्ने आफूलाई लागेको बताउँदै यो मुलुकविरुद्ध गरेको नृशंस कार्यको एकताबद्ध भएर, जनतालाई गुहारेर सामना गर्नुपर्नेमा जोड दिनुभयो । "म हिजो महाराजगञ्ज जाँदा त्यहाँ जलेको प्रहरीवृत्त बनाउने जिम्मा त्यहाँका व्यवसायीले लिन्छौँ भन्नुभयो, मैले उहाँहरुलाई धन्यवाद दिएँ। हामी सबै यसरी नै मिलौँ । एकलेअर्काको आलोचना नगरौँ । मलाई सहयोग गर्नुहोस् ।"

म ु ख्य स च ि व एकनारायण अर्यालले क्षति

बाँकी अन्तिम पृष्ठमा ▶▶

व्यावसायिक सुरक्षा सुनिश्चित गर्न पर्यटन व्यवसायीको माग

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, २९ भाद्र

पोखरा पर्यटन परिषद्ले पर्यटन क्षेत्रमा व्यावसायिक सुरक्षा कायम राख्न माग गरेको छ।

परिषद्का तर्फबाट अध्यक्ष तारानाथ पहारीले आइतबार सार्वजनिक अपिल जारी गर्दै आन्दोलनका नाममा हुने बन्द, हड्ताल, तोडफोड आगजनी जस्ता क्रियाकलापले पर्यटन क्षेत्रमा प्रत्यक्ष प्रभावित हुने बताउँदै यस क्षेत्रमा व्यावसायिक सुरक्षाका लागि सम्बद्ध सबैसँग आग्रह गर्नुभएको हो।

यही भदौ २३ र २४ गते जेनजीका नाममा भएको प्रदर्शनका क्रममा सार्वजनिक र निजी सम्पत्तिमाथिको तोडफोड, आगजनी तथा लुटपाटका घटनाका सम्बन्धमा परिषद्को गम्भीर ध्यानाकर्षण भएको उहाँको भनाइ छ।

मुलुकमा विदेशी मुद्रा भित्राउने प्रमुख माध्यम पर्यटन उद्योगमाथि भएको प्रहारप्रति परिषद्ले खेद व्यक्त गरेको छ । कोभिड १९ पछि केही लयमा फर्कन लागेको पर्यटन व्यवसायलाई लक्षित गरी पर्यटन व्यवसायीका होटल, रेष्टुरेन्ट तथा पसलहरूमा भएको तोडफोड, आगजनी तथा लुटपाट एवम् पर्यटकीय सवारी साधनहरूमाथि गरिएको तोडफोड तथा आगजनीप्रति परिषद्ले गहिरो दुःख व्यक्त गरेको छ । साथै यसबाट आहत हुनुभएका सम्पूर्ण उद्यमी, व्यवसायीहरू प्रति साहानुभूति प्रकट गरेको छ । परिषद्ले प्रदर्शनका नाममा भएका यस्ता अवाञ्छित क्रियाकलापहरूको निष्पक्ष छानबिन गरी दोषी उपर कडा कानुनी कारबाही गर्न र पीडितलाई उचित क्षतिपूर्ति प्रदान गर्न माग गरेको छ।

प्रदर्शनका क्रममा ज्यान गुमाएका सम्पूर्ण प्रति श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दै परिषद्ले शोक सन्तप्त परिवारजनमा समवेदना एवम् घाइतेहरूको शीघ्र स्वास्थ्यलाभको कामना गरेको छ।

मुलुकभरिबाट तीन हजार ७२३ कैदीबन्दी पक्राउ

रासस
काठमाडौं, २९ भाद्र

यही भदौ २३ र २४ गते जेनजी प्रदर्शनपछि सिर्जित परिस्थितिका कारण देशभरका विभिन्न कारागारबाट भागेकामध्ये तीन हजार ७२३ कैदीबन्दी पक्राउ परेका छन् ।

नेपाल प्रहरीका केन्द्रीय प्रवक्ता एवं प्रहरी नायब महानिरीक्षक विनोद घिमिरेले आइतबार मध्याह्नसम्ममा तीन हजार ७२३ कैदीबन्दी पक्राउ गरी कारागामा ल्याइएको जनाउँदै अझै १० हजार ३२० कैदीबन्दी फरार रहेकाले आवश्यक सर्तकता अपनाउन सर्वसाधारणमा आग्रह गर्नुभयो । उहाँका अनुसार कतिपयलाई भारत भाग्न खोजिरहेको अवस्थामा भारतीय प्रहरीले समातेर फिर्ता गरेका छन् भने कतिपय सेना, प्रहरी र सशस्त्र प्रहरीले पक्राउ गरेका हुन् । कतिपय आफैँ फिर्ता भएर कारागार आएका बताउँदै प्रवक्ता घिमिरेले कैदीबन्दीको खोजी अभियान जारी रहेको उल्लेख गर्नुभयो । कैदीबन्दीका बारेमा केही सूचना प्राप्त भएमा नजिकको प्रहरी कार्यालय तथा सुरक्षा निकायमा जानकारी दिन पनि उहाँले सबैमा अनुरोध गर्नुभयो ।

सोही प्रदर्शनका कारण मुलुकभरका प्रहरी कार्यालयका हिरासतबाट फरार भएकामध्ये १३९ जना थुनुवालाई पक्राउ गरिएको प्रवक्ता घिमिरेले जानकारी दिनुभयो। उहाँका अनुसार अझै दुई हजार १०० थुनुवा फरार छन्। फरार भएकाहरूको खोजी जारी रहेको प्रहरीले जनाएको छ । तोडफोड, आगजनी र प्रदर्शनका कारण कैदीबन्दीहरू यही भदौ २४ गते भागेका थिए।

कास्कीका सरकारी कार्यालयहरुमा सरसफाइ, केही कार्यालयबाट आंशिक सेवा सुरु

पोखरापत्र संवाददाता
गण्डकी, २९ भाद्र

कास्कीका सरकारी कार्यालयहरुमा सरसफाई गरिदै छ भने केही कार्यालयबाट आंशिक सेवा सुरु गरिएको छ।

जेनजी आन्दोलनले आगजनीबाट प्रायः ध्वस्त भएका अधिकांश सरकारी कार्यालयहरुमा आइतबार सरसफाई गर्न सुरु भएको छ भने केही कार्यालयबाट आंशिक सेवा सुरु भएको हो।

जिल्ला प्रशासन कार्यालय कास्कीमा सरसफाइ गरी हाल आंशिक सेवा सुरु गरिएको सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी शिवप्रसाद लम्सालले बताउनु भयो। उहाँका अनुसार आजदेखि मुद्दा दर्ता, शान्ति सुरक्षा तथा विपद् व्यवस्थापन सम्बन्धी अत्यावश्यक सेवा सञ्चालनमा ल्याइएको छ । जेनजी आन्दोलनको क्रममा यही भदौं २४ गते भएको आगजनी र लुटपाटका कारण कार्यालयमा ठुलो क्षति पुगेको उहाँले जनाउनु भयो । यसैबिच प्रशासनले सार्वजनिक सूचना जारी कार्यालयबाट अत्यावसेक सेवा सुरु गरिएको उल्लेख गरेको हो । कार्यालयका संरचना र सामग्रीमा ठूलो क्षति पुगेकाले सबै सेवा एकैपटक सञ्चालन गर्न नसकिने र चरणबद्ध रूपमा विस्तार गर्दै लगिने लम्सालले जनाउनुभयो । कार्यालयका अनुसार नागरिकता, राहदानी, राष्ट्रिय परिचयपत्र लगायतका अन्य सेवाहरूलाई पनि क्रमिक रूपमा सुचारु गर्दै जाने र त्यसबारे पूर्व जानकारी गराइने भएको प्रशासनदे जनाएको छ । सम्भव भएसम्म त्यहीका कोठा एवं पाल टाँसेर भए पनि सेवालाई जति सक्दो छिटो छरितो ढंगबाट सेवा प्रवाह गर्ने तयारी गरिएको प्रशासनले जनाएको छ।

त्यसै गरी आन्तरिक राजश्व कार्यालय पोखराले पनि आज सरसफाई गरेको छ।

आन्दोलनको क्रममा आगजनीबाट भएको क्षतिको विवरण संकलन गर्दै आगामी केही दिनमै सेवा संचालन गर्ने तयारी गरिएको कार्यालय प्रमुख शिव ढुंगनाले बताउनु भयो । कार्यालय परिसरमै अस्थायी कार्यालय स्थापना गरेर भए पनि सेवा संचालन गर्ने उहाँले जनाउनु भयो। कास्कीका अन्य सरकारी कार्यालयहरु पोखरामा रहेका अधिकांश आगजनी भएकोले केहीले सरसफाई पछि आंसिक सेवा सुरु गर्नु भएको छ भने केहीले सरसफाई गर्नु भएको छ। यसैबिच, मालपोत कार्यालय कास्कीको सेवा केही दिन अनिश्चित भएको छ। कार्यालयले सूचना जारी गर्दै २४ भदौमा आन्दोलनका क्रममा भएको तोडफोड र आगजनीका कारण मोटर, कम्प्युटर, रोखा, फोटोकपी मेसिनसहितका उपकरणमा क्षति पुगेकाले सम्पूर्ण सेवा हाल प्रभावित भएकोले केही समय लाग्ने कार्यालयले जनाएको छ । अर्को सूचना जारी नभएसम्म सेवाग्राहीलाई सेवा लिन कार्यालयमा नआउन आग्रह गरिएको छ । त्यसै गरी यातायात व्यवबस्था कार्यालयमा सोमबार सरसफाई गरी केही दिनमा कार्यालय व्यबस्थापन गरी आंशिक सेवा सुरु गर्ने भएको कार्यालयका बरिष्ठ प्रशासकीय अधिकृत असोक गौतमले बताउनु भयो । पोखरा महानगरपालिका यही असोज ४ गते देखि संचालनमा आउने भएको छ भने केही वडाहरुमा आज सरसफाई गरिएको छ।

आत्महत्या समस्याको समाधान होइन ।

आत्महत्याका प्रमुख कारण:
- मानसिक तनाव, डिप्रेशन वा निराशा,
- पारिवारिक झगडा वा सम्बन्ध विच्छेद र प्रेममा असफलता,
- बेरोजगारी, आर्थिक संकट र ऋण लाग्नु,
- हिनताबोध, आवेश र घुर्की देखाउनु,
- व्यक्तिगत र पारिवारिक इच्छा, आकांक्षा पूर्ती हुन नसक्नु,
- सोचे अनुसार सफलता प्राप्त नहुनु,
- सामाजिक बहिष्कार वा दुव्यवहार आदि ।

रोकथामका उपाय:
- आफन्त, साथी वा विश्वासिलो व्यक्तिसँग समस्या साटासाट गरौं,
- तनाव वा समस्या परेमा मनोचिकित्सक वा परामर्शकर्ताको सहयोग लिऔं,
- आत्महत्याको सोच आएमा तत्काल परिवारका सदस्यलाई बताओ वा सहायता केन्द्रमा सम्पर्क गरौं,
- तनाव र निराशामा रहेका व्यक्तिको समस्या सुनौ र सहयोग गरौं ।

"एक–अर्काको सहारा बनौं, आत्महत्या होइन समाधान खोजौ"

नेपाल सरकार
विज्ञापन बोर्ड

पोखरामा बृहत् मौन शान्ति ऱ्याली गरिने

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, २९ भाद्र

पोखरा उद्योग वाणिज्य सङ्घले मुलुकको दिगो शान्तिको कामना एवम् व्यावसायिक सुरक्षाको प्रत्याभूतिका लागि मङ्गलबार पोखरामा बृहत् मौन शान्ति ऱ्याली आयोजना गर्ने भएको छ।

सङ्घको आइतबार सम्पन्न वस्तुगत सङ्घसंस्थाका अध्यक्ष एवं प्रतिनिधिसहितको बैठकले यही भदौ ३१ गते मङ्गलबार बिहान बृहत् मौन शान्ति ऱ्याली आयोजना गर्ने निर्णय गरेको अध्यक्ष गोकर्ण कार्कीले जानकारी दिनुभयो । सङ्घको सचिवालय गैह्रापाटनबाट सुरु भई पोखराको पृथ्वीचोकसम्म हुने मौन ऱ्याली 'जेनजी' आन्दोलनका क्रममा दिवङ्गत भएकाहरूको आत्माको चिरशान्तिको कामना, देशमा भएको अशान्तिको समूल अन्त्य एवम् व्यावसायिक वातावरण निर्माणका निम्ति हुने उहाँले बताउनुभयो । "आन्दोलनका क्रममा ठूलो जनधनको क्षति भएको छ । व्यावसायिक प्रतिष्ठानमाथि भएको आक्रमणबाट अर्बौं क्षति पुगेको छ। हामी पुनः उठ्नु छ, तर शान्तिबिना व्यावसायिक वातावरण निर्माण हुन सक्दैन, आत्मबल बढ्दैन। यो ऱ्याली यी दुवै कामका निम्ति हो", अध्यक्ष कार्कीले भन्नुभयो।

सुपथ मूल्यमा आकर्षक छपाइ

पुस्तक, स्मारिका, ब्रोसर, क्यालेण्डर, निमन्त्रणा कार्ड, बिल, रसिद, पोष्टर,पम्प्लेट, भिजिटिङ्ग कार्ड आदि छपाईसम्बन्धी कामका लागि हामीलाई सम्झनुहोस् ।

हिमालय अफसेट प्रेस
नयाँबजार, पोखरा
फोन नं. : ०६१-५७०६५१

जडीबुटीलगायतबाट पौने छ करोड आम्दानी

पोखरापत्र संवाददाता
गण्डकी, २९ भाद्र

जडीबुटीलगायत स्थानीय स्रोत साधनको उपयोगबाट अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्र आयोजना (एक्याप)ले गत आवमा रु पाँच करोड ७७ लाख आम्दानी गरेको छ।

'एक्याप'मा रहेका ५७ संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन समितिमार्फत उक्त रकम सङ्कलन भएको हो । जडीबुटी, काठदाउरा आदिको सङ्कलन तथा उपयोगबाट हुने आम्दानी स्थानीयस्तरमै संरक्षण गतिविधि र विकास निर्माणका काममा खर्च हुने गरेको आयोजना प्रमुख डा रविन कडरियाले बताउनुभयो।

उहाँका अनुसार प्राकृतिक स्रोतको स्थानीय उपयोगबाट आव २०८०/८१ मा रु तीन करोड ९० लाख सङ्कलन भएको थियो । सोको तुलनामा पछिल्लो वर्ष झण्डै रु दुई करोडले आम्दानी बढेको उहाँले बताउनुभयो । "जडीबुटी, काठदाउरा, ढुङ्गा गिट्टीलगायतको उपयोगबापत संरक्षण क्षेत्र व्यवस्थापन समितिले सो रकम उठाउने गर्छन्", आयोजना प्रमुख डा कडरियाले भन्नुभयो, "सङ्कलित रकमलाई व्यवस्थापन समितिले वार्षिक कार्यक्रम र योजना बनाएर खर्च गर्छन् ।"

अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रमा बहुमूल्य यार्सागुम्बालगायत जडीबुटीको सङ्कलन तथा निकासी हुँदै आएको छ । जडीबुटीबाट स्थानीयको आयआर्जनमा महत्त्वपूर्ण टेवा पुगेको छ। 'एक्याप'ले प्राकृतिक स्रोतसाधनको उपयोग र संरक्षणसम्बन्धी सचेतना अभियान सञ्चालन गर्दै आएको आयोजना प्रमुख डा कडरियाले बताउनुभयो । पर्यटक प्रवेश शुल्कलगायतबाट हुने आम्दानीलाई संरक्षण गतिविधि र पर्यटन प्रवर्द्धनका कार्यक्रममा खर्च गर्ने गरिएको उहाँको भनाइ छ । 'एक्याप'ले पदमार्ग, फोहर व्यवस्थापन, साना सिँचाइ, खानेपानी आयोजना निर्माण, आयआर्जन, संरक्षण शिक्षालगायतका गतिविधि सञ्चालन गर्दै आएको छ । यस क्षेत्रको भ्रमणमा आउने विदेशी पर्यटकको प्रवेश शुल्कबाट मात्र वार्षिक करोडौँ रुपैयाँ राजस्व सङ्कलन हुने गरेको छ । 'एक्याप'भित्र पर्ने निषेधित क्षेत्रमा अनुमति लिएर भ्रमण गर्ने पर्यटकले तिर्ने शुल्कबाट पनि राज्यकोषमा योगदान पुग्दै आएको छ।

विदेशी नागरिकका लागि निषेधित उपल्लो मुस्ताङ र मनाङको नार फू क्षेत्रमा प्रवेश गरेका पर्यटबाट गत आवमा रु ३० करोड १७ लाख ५२ हजार प्रवेश शुल्क उठेको थियो । सरकारले तिब्बतसँग नाका जोडिएका क्षेत्रलाई निषेधित क्षेत्र घोषणा गरेको छ । ती क्षेत्रको भ्रमणमा जाने विदेशी पर्यटकले अनुमति लिनुपर्ने व्यवस्था छ । अन्नपूर्ण संरक्षण क्षेत्रमा पर्ने उपल्लो मुस्ताङ र मनाङको नार फू क्षेत्रमा अधिकांश पर्यटक पदयात्राका लागि जाने गरेका छन् ।

माझिकुना तैरिँदै गरेको डुङ्गा : पोखरा महानगरपालिका-३१ सुन्दरी डाँडानजिकै भन्ज्याङबाट देखिएको बेगनास तालबाट माझिकुना तैरिँदै गरेको डुङ्गा र आसपासका क्षेत्र। तस्बिरः देवेन्द्र गुरुङ/रासस

इन्टरयाक्ट लेकसाइडको अध्यक्षमा मदरल्याण्डका निर्देश

पोखरापत्र संवाददाता
गण्डकी, २९ भाद्र

इन्टरयाक्ट क्लव अफ पोखरा लेकसाइडको पाँचौ पदस्थापना समारोहवाट निर्देश वाँस्तोला अध्यक्षमा चयन भएका छन् ।

अध्यक्ष वाँस्तोला मदरल्याण्ड स्कूलमा विज्ञान विषय लिएर कक्षा १२ पढ्दै छन्। हालै सम्पन्न भएको पदस्थापनावाट निवर्तमान अध्यक्षमा सुयोग अधिकारी, उपसभापति द्धयमा मृदुल जंग पाण्डे र सम्पदा लम्साल, सचिवमा दिव्या पराजुली, सहसचिवमा अमिर चौधरी, कोषाध्यक्षमा ज्ञापन वराल, सह कोषाध्यक्षमा रक्षा अधिकारी, प्रमुख सम्पादकमा श्रीस पौडेल चयन भएका छन् । त्यसैगरी सह सम्पादकमा विराज सुवेदी, इभेन्ट कोर्डिनेशन चियर सुजल सिलवाल, क्लव मेम्वरसिप चियरमा प्रिरिका बराल, क्लव सर्भिस निर्देशकमा आशोतोस

सुद, कम्युनिटी सर्भिस निर्देशकमा सम्बोदन कुँवर, प्रोफेसनल सर्भिस निर्देशकमा निश्चल बाँस्तोला, अन्तराष्ट्रिय सर्भिस निर्देशकमा कृपा वराल, पव्लिक रिलेशन निर्देशकमा बिभुती पाण्डे, मिडिया हेडमा मञ्जील अर्याल, आइटी हेडमा विशाल लम्साल, आइटी अफिसरमा रिवाज आचार्य, सर्जेन्ट एट आम्समा अदिति पराजुली, इभेन्ट कोर्डिनेशन चियर सिद्धार्थ थापा, इभेन्ट कोर्डिनेशन सदस्य शिष्टता अधिकारी, इभेन्ट कोर्डिनेशन एलभिना वराल र इभेन्ट कोर्डिनेशन सदस्य मञ्जील वराल रहेका छन् ।

डिआइआर शुसान अधिकारीले कार्यक्रमको उद्घाटन गरेका थिए । इन्टरयाक्ट क्लव अफ पोखरा लेकसाइडका निवर्तमान अध्यक्ष सुयोग अधिकारीले आफ्नो कार्यकालमा सम्पन्न भएको कार्यक्रमको जानकारी दिएका थिए भने अध्यक्ष निर्देश वाँस्तोलाले आफ्नो कार्यकालको भावी योजनाहरु प्रस्तुत गरे । इन्टरयाक्ट क्लव अफ पोखरा लेकसाइडका पूर्व अध्यक्ष आइसा कार्कीले नयाँ कार्यसमितिलाई शुभकामना दिएकी थिइन् ।

त्यसैगरी अध्यक्ष निर्देश वाँस्तोलाको परिचय साहित्यमय लयमा रोटरी क्लव अफ पोखरा लेकसाइडका पूर्व अध्यक्ष शोभाकान्त सिग्देलले दिए । रोटरी क्लव अफ पोखरा लेकसाइडका अध्यक्ष राजेन्द्र लिगलले युवाहरु सदैव सकारात्मक सोच लिएर अगाडि बढ्नु पर्ने धारणा राखे । डिष्ट्रिक्ट ट्रेनर शुसान्त ज्ञवालीले तालिमको महत्व वारे प्रकाश पारेका थिए । कार्यक्रम संचालन क्लवका सचिव दिव्या पराजुली र सिद्धार्थ थापाले संचालन गरेको कार्यक्रममा सवैलाई मन्त्रमुग्ध पारेका थिए ।

मरिचका बिरुवा बेचेर मनग्य आम्दानी

रासस
गण्डकी, २९ भाद्र

पोखरा महानगरपालिका-२८ स्याङखुदी टारीका किसान सूर्यमोहन बाँस्तोलाले यस वर्ष मरिचका बिरुवा बिक्रीबाट रु दुई लाख ७५ हजार आम्दानी गर्नुभएको छ । अमृतकुञ्ज पर्माकल्चर अर्ग्यानिक फार्ममा उत्पादित एक हजार एक सय बिरुवा बिक्री गरेर उहाँले उक्त आम्दानी गर्नुभएको हो।

फार्ममा उत्पादन भएका बिरुवा पोखरा महानगरपालिका, पोखरा-१९ पुरन्चोरस्थित ठुलढुङ्गा सामुदायिक वन उपभोक्ता समूह, माछापुच्छ्रे गाउँपालिकाका किसान तथा अन्य व्यक्तिले खरिद गरेका बाँस्तोलाले जानकारी दिनुभयो । रोग कीराको प्रकोप नहुने, बाँदर र असिनापानीले पनि खासै असर नगर्ने मरिचखेतीबाट मनग्य आम्दानी हुनुका साथै वन तथा वातावरण संरक्षणमा पनि महत्त्वपूर्ण सहयोग पुग्ने उहाँको भनाइ छ। महानगरले खरिद गरेका बिरुवा यसै वडाका किसानलाई वितरण गरिएको छ।

साढे तीन दशकअघि भण्डार ढिक्काका आत्रय गुरुसँग दुई बिरुवा खरिद गरेर ल्याएर मरिचखेती गरेको उहाँले बताउनुभयो। अहिले फैलिएर एक सयभन्दा बढी रुखबाट उत्पादन

दिइरहेको बाँस्तोलाले बताउनुभयो। "मरिचको बिरुवा प्रतिबिरुवा रु दुई सय पचासका दरले बिक्री गर्दै आएको छु। आगामी वर्षका लागि दुई हजार बिरुवा उत्पादन गरेर रु पाँच लाखभन्दा बढी आम्दानी गर्ने तयारी छ", उहाँले भन्नुभयो। घर वरिपरिको भिरालो पाखो जमिनमा हुर्केका साल, आँप, चिलाउने, कटुस, कल्की, फलेदो, कटहरलगायत विभिन्न प्रजातिका एक सयभन्दा बढी हरिया रुखका फेदमा लगाएका मरिचका बोटले निरन्तर फल दिँदै आएको बाँस्तोलाले बताउनुभयो। उत्पादित फल बिक्रीबाट वार्षिक रु एक लाखदेखि रु तीन लाखसम्म आम्दानी हुने गरेको छ । सुकाएको मरिच प्रतिकिलो रु दुई हजारमा खरिद गर्न व्यापारी घरमै आउने गरेका छन् । लगभग ३० रोपनी क्षेत्रफलमा फैलिएको बाँस्तोलाको फार्ममा विभिन्न प्रजातिका जडीबुटी, अगरउड, रक्तचन्दन, रातोकेरा, सितलचिनी, फलफूललगायत बोटबिरुवा हुर्केका छन् । सरकारीस्तरबाट हालसम्म कुनै पनि सुविधा प्राप्त नभएको उहाँले बताउनुभयो । पाकेको मरिचको गेडालाई एक दिनसम्म पानीमा भिजाउने र गाईको गोबरसँग मिसाएर राम्ररी रगडी पखालेर तयार भएको बीउलाई नर्सरी ब्याडमा रोपिन्छ । यो एक महिनाभित्र उम्रिन्छ र डेढ महिनामा रोप्नका लागि तयार हुन्छ। मरिचलाई कलमी, बडिङ, ग्राफटिङ, कटिङ (जरा र काण्ड) द्वारा प्रसारण गरिन्छ । माघ-फागुनतिर माउबोटबाट दुईदेखि तीनवटा आँख्ला भएको हाँगा काटेर रोपिन्छ। कलमीलाई चाहिँदो छायाँ र पानी दिनुपर्दछ। लहरेबाली मरिचले फल दिन सुरु गरेको २० वर्षसम्म लगातार उत्पादन दिन्छ।

मरिच विशेषगरी न्यानो, आद्र, हावापानी र बढी वर्षामा हुने, उष्ण प्रदेशीय बाली हो। पहाडी क्षेत्रको न्यानो तथा बढी आद्रता भएको ठाउँमा पनि यसको व्यावसायिक खेती गर्न सकिन्छ। समुद्री सतहदेखि एक हजार ५०० मिटरसम्म खेती गर्न सकिन्छ । कालो मरिचको प्रयोग विभिन्न परिकारमा मसला, आयुर्वेदिक औषधिजस्ता खाना, कल्लुवली, पन्नियुर, चेरियाकानियाकाडन र कोरिमुण्डालगायतका पर्दछन् । खाना पचाउने, भोक लाग्ने, खोकीको उपचार, श्वासप्रश्वास र मुटुरोगका लागि प्रयोग गरिनुका साथै दन्तमञ्जन तथा टुथपाउडरमा समेत प्रयोग हुने गरेको छ। विश्वमा अत्यधिक प्रयोग गरिएका जातहरूमा वेलानकोट्टा, कोट्टनदान गुणस्तरीय मानिन्छन् भने पन्नियुर हाइब्रिड जातमा पर्दछन्।

यसको सम्भाव्यता अध्ययन गरेर नेपालका सामुदायिक वन क्षेत्रमा समेत लगाउने हो भने वन समूहको आम्दानीको स्रोत बन्नुका साथै विदेशी मरिच आयातलाई समेत विस्थापित गर्न सकिन्छ।

पोखरामा सार्वजनिक यातायात सञ्चालनमा

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, २९ भाद्र

जेनजी आन्दोलनका क्रममा भएका आगजनी, तोडफोडजस्ता घटनाका कारण असामान्य बनेको कास्कीको जनजीवन सामान्य बन्दै गएको छ।

सरकारी निकायबाट प्रदान गरिने सेवा प्रवाह आंशिक रूपमा सञ्चालन गर्नेगरी तयारी थालिइसकिएको छ । फोहरलाई सरसफाइ गर्ने काम थालिसकिएको छ। सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई सुरु गराउनका लागि कार्यालयले आआफ्ना तयारी थालिसकेको कास्कीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी रुद्रादेवी शर्माले जानकारी दिनुभयो । सेवा प्रवाहकै सन्दर्भमा आज जिल्लास्थित कार्यालय प्रमुखहरूको बैठक पनि राख्न लागेको जानकारी दिँदै उहाँले सेवा प्रवाह सुरु गर्ने सक्ने कार्यालयले अत्यावश्यक सेवा सुरु गरिसकेको बताउनुभयो । गण्डकी प्रदेशको राजधानीसमेत रहेको पोखरास्थित मुख्यमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालय, गण्डकी प्रदेशसभा, जिल्ला प्रशासन कार्यालय, जिल्ला प्रहरी कार्यालयलगायत सानाठूला गरी करिब ८० कार्यालयमा आन्दोलनका क्रममा आगजनी तथा तोडफोड भएको छ । केही दिनयता सुरक्षा अवस्थालाई दृष्टिगत गरी लगाइएको निषेधाज्ञा एवं कर्फ्यू शनिबारदेखि खुला गरिएसँगै पोखरामा व्यापार व्यवसाय एवं सार्वजनिक यातायातहरू पूर्ववत् सञ्चालनमा आउन थालेका छन् । आन्दोलनकै कारण बन्द भएका शैक्षिक संस्था सञ्चालन गराउने तयारी गरिएको छ।

पोखरा महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको शनिबार बसेको बैठकको निर्णयअनुसार महानगरभित्रका सम्पूर्ण विद्यालय असोज १ गतेदेखि सञ्चालनमा ल्याउने निर्णय भएको महानगरपालिका शिक्षा महाशाखाका निर्देशक हेमप्रसाद आचार्यले जानकारी दिनुभयो ।

कास्की, चितवन र म्याग्दी कारागारबाट फरार आठ कैदीबन्दी पक्राउ

पोखरापत्र संवाददाता
पोखरा, २९ भाद्र

जिल्ला प्रहरी कार्यालय बागलुङ्ले विभिन्न कारागार र बालसुधारगृहबाट फरार भएका आठ जना थुनुवा तथा कैदीबन्दीलाई पक्राउ गरेको छ।

प्रहरीले बालसुधार केन्द्र सराङकोट, चितवन कारागार, पोखरा कारागार, म्याग्दी कारागार र केन्द्रीय कारागारबाट फरार भएका बन्दी तथा थुनुवालाई पक्राउ गरेको हो । बालसुधार केन्द्र सराङकोटबाट फरार भएका चार तथा चितवन, पोखरा, म्याग्दी र केन्द्रीय कारागारबाट फरार भएका एक/एक जना बन्दीलाई पक्राउ गरिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयका प्रहरी नायब उपरीक्षक वसन्त पाण्डे जानकारी दिनुभयो ।

पक्राउ परेकामध्ये अधिकांशलाई मालढुङ्गा चेकपोष्ट र केहीलाई घरबाट नियन्त्रणमा लिएको उहाँले बताउनुभयो । पक्राउ परेका केहीलाई सम्बन्धित कारागारमा पठाएको जनाउँदै प्रहरी नायब उपरीक्षक पाण्डेले केहीलाई बागलुङमा राखिएको बताउनुभयो । उहाँका अनुसार पक्राउ परेका चार कैदी र चार जना थुनुवा छन् । उहाँले भन्नुभयो, "जेनजी प्रदर्शनका क्रममा कारागारबाट धेरै कैदीबन्दी फरार भएका छन्, फरार भएकाहरूलाई बागलुङबाट पनि पक्राउ गरिरहेका छौँ, अहिले पक्राउ परेका आठमध्ये छ जना जबर्जस्ती करणी र दुई जना ज्यान मुद्धाका आरोपी हुन्, निजहरूलाई सम्बन्धित कारगारमा पठाइरहेका छौँ ।"

प्रधानमन्त्रीद्धारा ...

भएका सरकारी संरचनाको पुनःस्थापना गरी सेवा प्रवाहलाई निरन्तरता दिनुपर्ने चुनौती रहेको बताउनुभयो। उहाँले सबै जिल्लाका सरकारी कार्यालय र सुरक्षा निकायका भवनमा क्षति भएको जानकारी दिँदै पुनःसंरचनाका लागि बजेटको व्यवस्था गरी प्राथमिकताका आधारमा पुनःनिर्माण गर्नुपर्ने आवश्यकता औँल्याउनुभयो ।

जेनजी समूहको यही भदौ २३ र २४ गतेको आन्दोलनपछिको उत्पन्न स्थितिपछि यही भदौ २७ गते अन्तरिम सरकारको प्रधानमन्त्रीमा नियुक्त हुनुभएका कार्कीले आइतबार गृह मन्त्रालयका लागि निर्माण गरिएको भवनमा पदबहाली गर्नुभएको हो।

"आयुर्वेदोऽमृतानाम:"
पोखराको पुरानो र विश्वासिलो आयुर्वेद अस्पताल
माता मनकामना आयुर्वेद क्लिनिक प्रा.लि
पोखरा-९, नयाँबजार(न्यू विवेक पेट्रोल पम्पको माथि)
०६१-५८९१९४, ९८४४३११९०६, ९८१३६७७७०६
छाला तथा यौन रोगहरूका लागि
महिलाहरुमा : निसन्तानपन, सेतोपानी बग्ने, योनी चिलाउने, महिनावारीमा गडबडी आदी
पुरुषहरुमा : शिघ्रपतन, यौन सन्तुष्टि नहुने, यौन चहाना नहुने, स्वप्नदोष, सरुवा यौन रोग, लिंग अोजना नहुने आदी
डा. बिनोद मिश्रा
प्रत्येक महिनाको १२ गते
पायल्स, फिसर, फिस्टुला तथा मलद्वार सम्बन्धी रोगहरुको सफल उपचारको लागि
डा. राजिव घिमिरे
प्रत्येक महिनाको पहिलो शनिबार
जस्तोसुकै (पुरानो/नयाँ) रोगहरूको विशेष आयुर्वेद उपचारको लागि
डा. सुरेश पुर्वे
महिनाको प्रत्येक दिन
उपचार गर्ने रोगहरु :-
१. पायल्स, फिसर, फिस्टुला
२. स्त्री तथा प्रसुति रोग
३. धातु तथा यौन रोग
४. श्वास प्रश्वास सम्बन्धी रोग
५. मृगौलाको पत्थरी
६. अनुहारको कालोपोतो र डण्डीफोर
७. उच्च रक्तचाप
८. सुगर(मधुमेह)
९. नशा तथा हाडजोर्नी रोग
१०. पिनास तथा एलर्जी

फेवा प्रकाशन प्रा.लि.द्वारा प्रकाशित पोखरापत्र राष्ट्रिय दैनिकका लागि प्रधान सम्पादक : पुण्य पौडेल, सम्पादकः रतन गुरुङ, कार्यकारी सम्पादक : शोभाकान्त सिग्देल, प्रबन्धसम्पादकः नारायण भण्डारी
कार्यालयः नयाँबजार, पोखरा, फोनः ०६१-५८२५०८, ०६१-५७०६५१, ०६१-५३७८५७ E-mail: pokharapatradaily@gmail.com, pokharapatra@yahoo.com, Website : www.pokharapatra.com.np मुद्रणः हिमालय अफ्सेट प्रेस, नयाँबजार, पोखरा।

सुक्तिसुधा

एक क्षणको पाप कैयौं वर्षको कष्ट बन्छ ।
– कालीदास

सम्पादकीय

कार्कीलाई देश सफल बनाउने जिम्मेवारी

२३ र २४ गते जेनजी पुस्ताले गभरेको आन्दोलनका क्रममा मृत्यु हुनेको संख्या ७२ पुगेको प्रधानमन्त्री सुशीला कार्कीको पदभार ग्रहण कार्यक्रममा मुख्यसचिव एकनारायण अर्यालले मृतकको संख्या ७२ पुगेको जानकारी दिएका हुन् । प्रदर्शनकारीबाट ५९ जना, कैदी बन्दी १० जना र सुरक्षाकर्मी ३ जना रहेको अर्यालले बताए । मृतकको परिवारलाई १० लाख क्षतिपूर्ति दिने निर्णय भएको अर्यालले बताए । आन्दोलनका क्रममा घाइते भएकाको निःशुल्क उपचार गर्ने निर्णय सरकारले गरेको छ । प्रधानमन्त्री कार्कीले सिंहदरबारमा पदभार ग्रहण गर्दै आन्दोलनमा मृत्यु भएकालाई शहीद घोषणा गर्ने र परिवारलाई १० लाख क्षतिपूर्ति दिने निर्णयमा हस्ताक्षर गरेकी छन् ।

शुक्रबार राति राष्ट्रपतिबाट प्रधानमन्त्री नियुक्त कार्कीले आइतबार सिंहदरबारमा पदभार ग्रहण गरेर सरकारका कर्मचारीलाई निर्देशन दिएकी छन् । ६ महिना भित्र चुनाव गरेर आफू बिदा हुने सोचमा रहेको भन्दै सहयोग गर्न कर्मचारीसँग उनले आग्रह गरिन । अन्तरिम सरकारमा आन्दोलनकारीले चाहेका र प्रधानमन्त्री कार्की निकट रहेका भनिएकालाई महत्वपूर्ण मन्त्रालयको जिम्मेवारी दिने तयारी छासानो आकारको मन्त्रिपरिषद बनाउने भनिएको हुँदा प्रत्यक्ष पुराना दलमा नभएका र विषयविज्ञ र अनुभवी पर्ने अनुमान गर्न सकिन्छ ।

जेन-जी आन्दोलनले राजनीतिक दलहरूको असफलता र भ्रष्टाचारविरुद्ध आवाज उठाएको थियो । कार्की नेतृत्व सरकारले भ्रष्टाचार र कुशासनविरुद्ध कस्तो कदम चाल्छ ? त्यसैबाट जेन-जीको आवाज सम्बोधन हुनेछ । जनताले चाहेको पनि सुशासन र समृद्धि हो । यो आटीलो नेतृत्वमा भरपर्छ । २०४६ यताका सबै नेता र कर्मचारीको सम्पत्ति छानबिन गर्ने आयोग गठन गर्ने कुरा त सजिलो होला तर छानबिन र कार्यान्वयन चुनौतीपूर्ण छ, जनताले भने त्यही चाहेका छन् । कार्की राजनीतिक दलहरूबाट अलग एक स्वतन्त्र र सम्मानित व्यक्तित्व हुन्,उनले न्याय र इमानदार छवि बोकेकी छन् । उनी असफल हुँदा मुलुकले पनि अरू धेरै गुमाउनेछ । तसर्थ, उनको कार्यभार धेरै गम्भीर र चुनौतीपूर्ण छ ।

विद्यार्थी जीवनदेखि नै नेतृत्व क्षमता प्रदर्शन गरेकी प्रधानन्यायालयमा उनले हक्की छवि बनाइन् । जनमानसमा इमानदार र साहसी नेतृत्वकर्ताको रूपमा स्थापित उनका फैसलाहरू चर्चित थिए । अब कार्यपालिकाको बागडोर सम्हाल्दा पनि उनले गर्ने 'फैसला' जनपक्षीय हुने अपेक्षा स्वाभाविक छ । अन्तरिम प्रधानमन्त्रीका रूपमा कार्कीसामु चुनौतीका पहाड छन् । राजनीतिक अस्थिरता, युवा आन्दोलनको दबाव र आर्थिक-सामाजिक समस्याहरूले देशलाई गाँजेको छ, जसमा उनले तत्काल स्थिरता कायम गर्नुपर्नेछ । उनका मुख्य कार्यभारमा नयाँ निर्वाचनको तयारी, प्रशासनिक सुधार, भ्रष्टाचार नियन्त्रण र युवाहरूको मागलाई सम्बोधन गर्नुपर्छ । रोजगारी सिर्जना गर्ने र राजस्व तिर्ने निजी क्षेत्रका ठूला खम्बाहरू जेन-जी आन्दोलकै क्रममा खरानी पारिएको छ ।

अन्तर्राष्ट्रिय लगानीको होटलसमेत तहसनहस भएको छ । न स्वदेशी लगानीकर्ताले लगानी गर्न सक्ने वातावरण छ, न विदेशी । उद्यम, व्यवसाय तहसनहस पार्नेहरूलाई कारबाही गर्ने गुरुत्वर दायित्व पनि कार्की सरकारकै हो । तर, त्यसो हुन सकेन भने निजी क्षेत्र लगानीबाट पलायन हुन्छ । र, अर्थतन्त्र 'कोल्याप्स' हुन बेर लाग्दैन । त्यसपछि न पुनर्निर्माण सम्भव हुन्छ न शिक्षा, स्वास्थ्य र रोजगारीका सुविधा उपलब्ध हुन सक्छन् । लोकतन्त्र भनेको दलीय शासन हो, तर प्रमुख दलहरू अलोकप्रिय भएकै भरमा उनीहरूलाई निषेध गरेर एकलौटी ढंगले सत्ता अघि बढ्यो भने परिणाम ढिलोचाँडो दुखदै आउनेछ ।

आन्दोलनको आवेगको पृष्ठभूमिलाई हेरेर गरिने 'फैसला'हरूले मुलुकलाई अर्को द्वन्द्वमा धकेल्छ । २०७२ सालमा लेखिएको नेपालको संविधानले नेपालका थुप्रैखाले द्वन्द्वहरूको व्यवस्थापन गरेको छ । तसर्थ, यो संविधानको रक्षा गर्दै कार्की सरकार अघि बढ्नुपर्छ । राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले सपथ पछि बधाई दिँदा आफू सफल हुनुस र देशलाई सफल बनाउनुस भन्ने कुरा महत्वपूर्ण र मननीय छ ।

औलामा खेलमैदान र सामुदायिक भवन निर्माण

पोखरापत्र संवाददाता
म्याग्दी, २९ भाद्र

म्याग्दीको अन्नपूर्ण गाउँपालिका–७ औलामा सामुदायिक भवन र खेलमैदान निर्माण भएको छ ।

अन्नपूर्ण गाउँपालिकाको रु ४५ लाख अनुदान सहयोग र स्थानीयवासीको श्रमदानमा बास्केटबल, भलिबल खेल सञ्चालन गर्न मिल्ने पक्की खेलमैदानसँगै चारकोठे एकतले भवन निर्माण भएको हो । भवन र खेलमैदान निर्माण भएपछि एक सय २५ घरपरिवारको बसोबास रहेको औलाका बासिन्दालाई खेलअभ्यास, प्रतियोगिता सञ्चालन, क्लब, आमा समूहको कार्यालय सञ्चालनमा सहज भएको अन्नपूर्ण गाउँपालिका–७ का वडाध्यक्ष मङ्गल गर्बुजा पुनले बताउनुभयो । "आर्थिक वर्ष २०७९/०८० देखि २०८१/८२ सम्म गाउँपालिकाले वार्षिक रु १५-१५ लाख बजेट विनियोजन गरेको पहिलो वर्ष खेलमैदान ढलान, दोस्रो वर्ष प्यारापिट र भवनको जग निर्माण भएको थियो", उहाँले भन्नुभयो, "भवन ढलान, कोठा र सटर, छतमा रेलिङ निर्माण, रङरोगन र विद्युत् जडान गरेर आव २०८१/८२ मा भवन निर्माणलाई पूर्णता दिएको हो ।" भवनको दुईवटा सटर व्यावसायिक प्रयोजनका लागि भाडामा लगाएर क्लबको आम्दानीको स्रोत बनाउने योजना रहेको उपभोक्ता समितिका अध्यक्ष डिलबहादुर पुनले बताउनुभयो । करिब ३० वर्षअघि ढलान गरिएको खेलमैदान उप्किएर जीर्ण बनेको थियो । खेलमैदानमा बास्केटबलको फाइबर बोर्ड पनि राखिएको छ ।

देशभर बदली, ठाउँठाउँमा वर्षा

रासस
काठमाडौं, २९ भाद्र

आइतबारदेखि देशभर मौसम बदली सुरु भई ठाउँठाउँमा भारी वर्षा भएको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभाग मौसम पूर्वानुमान महाशाखाका अनुसार आउँदो तीन दिन नै वर्षा हुने र यो खण्डित वर्षा हुने जनाएको छ ।

महाशाखाका मौसमविद् गोविन्द झाले लगातारको झरी नभए पनि बदली भने देशभर हुने तर भारी वर्षा भने खण्डित हुने जानकारी दिनुभयो । उहाँले मनसुनको न्यून चापीय रेखा सरदर स्थान आसपास अवस्थित रहेको भए पनि जलवाष्पयुक्त हावा अरब सागरबाट र बङ्गालको खाजीबाडीबाट आइरहेकाले वर्षा गराउने प्रणाली विकास भएको बताउनुभयो । त्यसका साथै कतैकतै स्थानीय प्रणालीसमेत विकास भएका छन् । आइतबार साँझ चितवन र नवलपुर जिल्ला आसपासको क्षेत्रमा मौसमी प्रणाली विकसित भई नारायणघाट र डण्डामा भारी वर्षा भएको महाशाखाले जनाएको छ ।

उक्त प्रणाली पूर्वदिशामा सर्ने क्रममा रहेको छ । पछिल्लो तीन घण्टामा चितवन, नवलपरासी, बारा, गुल्मी र गोरखा कास्कीमा वर्षा भएको छ । अहिले देशभर साधारणतया बदली रहेको छ । वागमती प्रदेश, गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशका केही स्थानमा तथा कर्णाली प्रदेशका थोरै स्थानमा हल्कादेखि मध्यम वर्षा भइरहेको छ । गण्डकी प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश र कर्णाली प्रदेशका पहाडी भू-भागका थोरै स्थानमा साथै कोशी प्रदेश, मधेस प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेश एक-दुई स्थानमा भारी वर्षाको पनि सम्भावना रहेको महाशाखाले जनाएको छ । सोमबार देशभर बदली रही लुम्बिनी प्रदेशलगायत देशका पहाडी भू-भागका धेरै तथा तराई भू-भागका केही स्थानमा मध्यम वर्षाको सम्भावना रहेको छ । गण्डकी प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश र कर्णाली प्रदेशका थोरै स्थानहरूमा तथा कोशी प्रदेशको एक-दुई स्थानमा भारी वर्षाको सम्भावना रहेको मौसमविद् झाले बताउनुभयो । यही भदौ ३० गते राति कोशी प्रदेश, गण्डकी प्रदेश, लुम्बिनी प्रदेश, कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशका धेरै स्थानमा र बाँकी प्रदेशका केही स्थानमा मध्यम वर्षाको सम्भावना छ । गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशका थोरै स्थानमा तथा कर्णाली प्रदेश र सुदूरपश्चिम प्रदेशका एक-दुई स्थानमा भारी वर्षाको पनि सम्भावना छ । गण्डकी प्रदेश र लुम्बिनी प्रदेशका एक-दुई स्थानमा भारी वर्षाको सम्भावना रहेको महाशाखाले जनाएको छ ।

सुक्खा पहिरोले बेनी–जोमसोम सडक अवरुद्ध

पोखरापत्र संवाददाता
मुस्ताङ, २९ भाद्र

उत्तर-दक्षिण जोड्ने राष्ट्रिय गौरवको (बेनी–जोमसोम) सडक सुक्खा पहिरोका कारण आज बिहानैदेखि अवरुद्ध बनेको छ ।

म्याग्दी र मुस्ताङको सिमाक्षेत्र थासाङ गाउँपालिका–४ स्थित काभ्रेभीरमा गएराति सडक माथिबाट सुक्खा पहिरो जाँदा सडक पूर्ण रुपमा अवरुद्ध बनेको बेनी–जोमसोम सडकका सुपरभाइजर ईन्द्रसिंह शेरचनले जानकारी दिनुभयो । काभ्रेभिर सडकमा करिब ५० मिटर सडकमा सुक्खा पहिरो जाँदा सडक ट्याकमा क्षति पुगेको सुपरभाइजर शेरचनको भनाइ छ ।

जिल्ला प्रहरी कार्यालय मुस्ताङका प्रहरी नायब उपरीक्षक छिरिङ किप्पा लामाले बेनी–जोमसोम सडकको काभ्रेभीरमा ठूला चट्टानसहितको सुक्खा पहिरो जाँदा सडक अवरुद्ध भएको बताउनुभयो ।

अहिले डोजरको सहयोग पहिरो हटाउने काम भइरहेको उहाँको भनाइ छ ।

पहिरोले एक परिवार विस्थापित

पोखरापत्र संवाददाता
बागलुङ, २९ भाद्र

बागलुङ नगरपालिका–८ सिगानामा पहिरो खस्दा एउटा गोठ पुरिएको छभने एक परिवार विस्थापित भएका छन् ।

सिगाना पाखाबारीस्थित रामबहादुर खड्काको घरमाथिबाट आएको पहिरोले गोठ पुरेको छभने घरमा आंशिक क्षति पुऱ्याएको छ । अहिले घरबाट सामग्री स्थानान्तरण गरिएको छ ।

परिवारलाई सुरक्षित ठाउँमा सारिएको बागलुङ –८ सिगानाका वडाध्यक्ष छमबहादुर कार्कीले जानकारी दिनुभयो । वडाध्यक्ष कार्कीका अनुसार घरमाथिबाट हालै सडक विस्तार गरिएकाले चट्टानसहितको ठूलो पहिरो खसेको थियो । पहिरोले सिगानाको विद्युत् वितरणको मुख्य ट्रान्सफर्मरमा समेत क्षति पुऱ्याएको छ ।

सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गरी चिस्यान केन्द्र निर्माण

पोखरापत्र संवाददाता
तनहुँ, २९ भाद्र

व्यास नगरपालिका-११ गैह्राबारीमा रहेको तीन रोपनी सार्वजनिक जग्गा संरक्षण गरी चिस्यान केन्द्र निर्माण गरिएको छ ।

वर्षौंदेखि व्यक्तिले कब्जा गरेर भोगचलन गर्दै आएको उक्त जग्गा नगरपालिकाले संरक्षण गरी एक सय ३० मेट्रिक टन क्षमताको चिस्यान केन्द्र निर्माण गरी सञ्चालनमा ल्याएको हो । पहिलो वर्ष किसानले उत्पादन गरेको आठ मेट्रिक टन आलुको बीउ निःशुल्क रूपमा भण्डारण गर्ने व्यवस्था मिलाइएको नगरपालिकाको कृषि, पशुपन्छी तथा सहकारी विकास उपशाखाकी प्रमुख समीक्षा पोखरेलले जानकारी दिनुभयो । आगामी आर्थिक वर्षदेखि व्यास नगरपालिकामा उत्पादन भएको आलु, सुन्तलालगायत फलफूल र तरकारी पूर्ण रूपमा भण्डारण गर्न सकिने छ । केन्द्र सञ्चालनको पहिलो वर्ष परीक्षणको समय भएकाले किसानले उत्पादन गरेका बीउ आलु भण्डारणमा निःशुल्क गरिएको उहाँले बताउनुभयो । "पहिलो वर्ष भएकाले आलु भण्डारण गर्दा क्षति भएमा त्यसको जोखिम नगरपालिकाले व्होर्ने प्रतिबद्धता जनाएपछि भण्डारण गरिएको हो", प्रमुख पोखरेलले भन्नुभयो ।

व्यास-९ को सुनौलो नयाँ गोरेटो सहकारी संस्था, व्यास-५ को हरियाली कृषक समूह, व्यास-६ को श्यामश्या साना किसान समूह, रिस्ती मादी कृषक समूह र कृषि ज्ञान केन्द्रबाट गरी उक्त परिमाणको आलुको बीउ भण्डारण गरिएको छ । नगरपालिकाले चिस्यान केन्द्र सञ्चालनका लागि तीन पटकसम्म सूचना जारी गर्दा पनि कुनै सहकारी संस्था र प्राइभेट फर्मबाट समेत आवेदन नआएपछि नगरपालिका आफैंले चलाउँदै आएको छ । गण्डकी प्रदेश सरकार र व्यास नगरपालिकाको संयुक्त लगानीमा केन्द्र निर्माण गरिएको हो । केन्द्र निर्माणको जिम्मा देवचुली कन्ट्रक्सन कम्पनी प्रालिले लिएको थियो । विसं २०७८ भदौ १३ गते कम्पनीले सम्झौता गरी निर्माण अघि बढाएको थियो । विद्युत् प्राधिकरणले समयमा 'थ्री फेज'को ट्रान्समिटर जडान नगरिदिँदा एक वर्ष ढिला गरी सञ्चालनमा ल्याइएको व्यास नगरपालिकाका योजना शाखा अधिकृत भेषराज तिवारीले जानकारी दिनुभयो ।

उहाँका अनुसार प्रारम्भिक ठेक्का रकम रु एक करोड ६२ लाख ३२ हजार रहेकामा थप रु १९ लाख ९८ हजार वृद्धि भई करसहित रु करोड ९१ लाख ३२ हजार लागत रहेको छ । नगरपालिकामा चिस्यान केन्द्र निर्माण भएपछि वार्षिक करिब रु पाँच करोड बाहिरिनबाट रोकिने शाखा अधिकृत तिवारीले बताउनुभयो । उहाँले भन्नुभयो, "व्यासमा चिस्यान केन्द्र सञ्चालनमा आएपछि आलु, फलफूल, तरकारीलगायत कृषिउपज भण्डारण गरी सुरक्षित राख्न सकिन्छ, योसँगै कृषिउपज भण्डारणका लागि पोखरा र चितवन लैजानुपर्ने समस्याको अन्त्य हुने विश्वास गरेका छौं ।" चिस्यान केन्द्र सञ्चालनमा आएसँगै कृषिउपज भण्डारणमा सहज हुने भएपछि यहाँका किसान उत्साहित भएका छन् । विशेषगरी आलु, सागसब्जी तथा अन्य कृषिउपजको दीर्घकालीन भण्डारण गरी बजारमा मूल्य सन्तुलन कायम गर्न चिस्यान केन्द्र महत्वपूर्ण हुने नगरपालिकाले जनाएको छ ।

गिद्धको सङ्ख्या बढ्दै, संरक्षणकर्मी उत्साहित

रासस
काठमाडौं, २९ भाद्र

सुदूरपश्चिम प्रदेशमा गिद्धको सङ्ख्या विगतको तुलनामा क्रमशः बढ्दै गएको पाइएको छ । गिद्धको सङ्ख्या बढ्नुमा वातावरणीय सन्तुलन, स्वच्छता र खाद्य शृङ्खला कायम राख्नका लागि उत्साहजनक सङ्केतका रूपमा लिइएको छ ।

नेपाल पन्छी संरक्षण सङ्घ (बिसिएन)ले हरेक वर्ष सञ्चालन गर्ने गिद्ध गुँड अनुगमनअनुसार यस वर्ष सक्रिय गुँडको सङ्ख्या एक सय ५५ पुगेको छ, जुन गत वर्षको तुलनामा वृद्धि हो । बिसिएनका अनुसार गत वर्ष एक सय ४३ वटा सक्रिय गुँड भेटिएका थिए भने यस वर्ष बढेर एक सय ५५ पुगेका छन् । कञ्चनपुरमा सबैभन्दा बढी एक सय २६ गुँड फेला परेका छन् । त्यस्तै बैतडीमा १२, डडेलधुरामा १० र कैलालीमा सात गुँड भेटिएका छन् । यस वर्ष कञ्चनपुर र डडेलधुरामा गुँड सङ्ख्या बढेको भए पनि कैलाली र बैतडीमा भने केही घटेको देखिन्छ ।

सुदूरपश्चिम प्रदेशमा नौ प्रजातिका गिद्ध पाइन्छन् । तीमध्ये अति सङ्कटापन्नमा पर्ने डङ्गर, सानो खैरो, लामो ठुँडे, सुन गिद्ध, सङ्कटापन्न सेतो गिद्ध र सङ्कटको नजिक रहेका हिमाली, हाडफोर, खैरो र राज गिद्ध रहेका छन् । कञ्चनपुरमा आठ प्रजाति र कैलालीमा सात प्रजातिका गिद्ध फेलापरेका छन् । यसले सुदूरपश्चिमलाई गिद्धका लागि महत्वपूर्ण आवास क्षेत्रका रूपमा चिनाएको छ ।

राष्ट्रिय गिद्ध गणना सेप्टेम्बर ५, ६ र ७ तारिखमा गरिएको थियो । सोही क्रममा गिद्ध र गुँडको सङ्ख्या एकिन गरिएको नेपाल पन्छी संरक्षण सङ्घका चराविज्ञ हिरुलाल डगौराले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार गणनाको उद्देश्य गिद्धको आधारभूत 'डाटाबेस' निर्माण गर्नु, राष्ट्रिय गिद्ध डाटाबेसलाई व्यवस्थित गर्नु र संरक्षणका लागि तथ्याङ्कीय आधार तयार गर्नु रहेको थियो । गणनामा ४८ स्वयंसेवक सुदूरपश्चिमका विभिन्न जिल्लामा खटिएका थिए । "टोलीले अवलोकन गरिएको स्थलको जिपीएस स्थानसमेत अभिलेख राखेको छ", उहाँले भन्नुभयो, "गिद्धबाहेक अन्य चराचुरुङ्गी र स्तनधारी जनावरको पनि विवरण सङ्कलन गरिएको छ ।" यस वर्षको गणनामा सुदूरपश्चिम प्रदेशमा जम्मा पाँच सय ७३ गिद्ध भेटिएका छन् । चराविज्ञ डगौराका अनुसार गणनाका क्रममा सानो खैरो गिद्ध नौ, डङ्गर गिद्ध चार सय ४२, सुन गिद्ध १४, गोब्रे गिद्ध नौ, हिमाली गिद्ध ९४ र हाडफोर गिद्ध पाँचवटा देखापरेका छन् । लामो ठुँडे गिद्ध, राजगिद्ध र सानो खैरो गिद्ध हिउँदमा मात्र देखापर्ने भएकाले गणनमा समावेश गरिएको छैन । कैलाली, कञ्चनपुर, डडेलधुरा, बैतडी, बाजुरा र दार्चुलामा गणना गरिएको थियो । सबभन्दा बढी कञ्चनपुर र कम दार्चुलामा भेटिएका छन् । गिद्ध आफैं सिकार नगर्ने तर मरेका जनावरको सिनो खाने चराका रूपमा चिनिन्छ । गिद्धलाई 'प्रकृतिको कुचीकार' पनि भनिन्छ । गिद्धले वातावरणलाई दुर्गन्धित र प्रदूषित हुनबाट जोगाउनुका साथै हैजा, आउँ, झाडापखाला, रेबिज, प्लेग, क्षयरोग, एन्थ्राक्सजस्ता रोग फैलिनबाट नियन्त्रण गर्ने भूमिका निर्वाह गर्ने उहाँ बताउनुहुन्छ । संरक्षणकर्मीका अनुसार गिद्ध वातावरणीय चक्रको अभिन्न हिस्सा हुन् । खाद्य शृङ्खलामा सन्तुलन कायम राख्न गिद्धको उपस्थिति अपरिहार्य हुन्छ । यदि गिद्ध नहुने हो भने वातावरणीय प्रदूषणमात्र होइन, महामारीको जोखिम पनि बढ्ने खतरा रहन्छ । गिद्ध सङ्ख्या बढ्नु उत्साहजनक भए पनि संरक्षणकर्मीहरूले अझै पनि गिद्ध संवेदनशील अवस्थामा रहेको बताएका छन् । पशु उपचारमा प्रयोग हुने केही रासायनिक औषधि, गुँड नष्ट हुने गतिविधि, बासस्थान अतिक्रमण र वातावरणीय असन्तुलन गिद्ध संरक्षणका लागि प्रमुख चुनौतीका रूपमा रहेको चरा संरक्षणकर्मी सुवन चौधरी बताउनुहुन्छ । "विशेषगरी डाइक्लोफेनेकजस्ता औषधिको प्रयोगले गिद्ध मृत्युदर बढाउने गरेको छ", उहाँले भन्नुभयो, "यसका विकल्पलाई प्रोत्साहन गर्ने, पशुपालकलाई सचेत गर्ने र स्थानीय समुदायलाई संरक्षणमा सहभागी गराउने आवश्यकता देखिन्छ, समुदायमा गिद्धसम्बन्धी चेतना फैलाउने कार्यमा सक्रिय भएर लागेका पनि छौं ।"

गिद्धको बढ्दो सङ्ख्या सकारात्मक सङ्केत भए पनि दीर्घकालीन संरक्षण रणनीति अपरिहार्य छ । गुँड संरक्षण, औषधि नियन्त्रण, बासस्थान व्यवस्थापन र स्थानीयस्तरमा सचेतना कार्यक्रमलाई प्राथमिकतामा राख्न सकेमात्र गिद्धको दीर्घकालीन रूपमा अस्तित्व सुनिश्चित गर्न सकिन्छ ।

तपाईंको आज

मेष	: अप्रत्यसित लाभ	तुला	: शुभ यात्रा
वृष	: शारीरिक झमेला	वृश्चिक	: स्वास्थ्यमा सुधार
मिथुन	: मानसिक तनाब	धनु	: आर्थिक समस्या
कर्कट	: व्यापारमा लाभ	मकर	: कार्यमा सफलता
सिंह	: शत्रुको भय	कुम्भ	: सहयोग मिल्नेछ
कन्या	: झमेला बढ्ने	मीन	: सत्कार मिल्नेछ

हरिसिद्धि भविश्यवाणी केन्द्र
पोखरा-१६, जोगिमणीमार्ग, मोबाइल: ९८५६०२०५८६
चिना, टिप, हस्तरेखा, आखत, माटो हेर्नका लागि सम्झनुहोस् ।

एकैसाथ डेङ्गी र सापुको जोखिम, कसरी जोगिने ?

राम थापा
गण्डकी, २९ भाद्र/रासस

पछिल्लो समय गण्डकी प्रदेशका विभिन्न जिल्लामा डेङ्गी र 'सिजनल हाइपर एक्युट प्यानयुभाइटिस' (सापु)को सङ्क्रमण देखिएको छ । प्रदेशको स्वास्थ्य मन्त्रालयको पछिल्लो आँकडाअनुसार गत पुसयता प्रदेशका ११ वटै जिल्लामा गरी नौ सय ६४ जनामा डेङ्गीको सङ्क्रमण पुष्टि भएको हो ।

सबैभन्दा बढी कास्कीमा ५०३ र सबैभन्दा कम मुस्ताङ र मनाङमा एक/एक जनामा उक्त रोग देखिएको प्रदेशस्थित स्वास्थ्य मन्त्रालयले जनाएको छ । यस्तै गत सातादेखि सापुको सङ्क्रमण देखिन सुरु गरेको छ ।

पोखरास्थित हिमालय आँखा अस्पतालमा सूचना अधिकारी कुमार गर्बुजाका अनुसार बागलुङको ढोरपाटन नगरपालिकाका दुई, कास्कीको रुपा र माछापुच्छ्रे गाउँपालिकाका एक/एक र लमजुङका एक गरी हालसम्म पाँच जना बिरामी अस्पताल भर्ना भई उपचार सेवा लिएका छन् । दुई जना निको भएर घर फर्केका जनाउँदै उहाँले तीन जना उपचारकै क्रममा रहेका बताउनुभयो । आगामी कात्तिक/मङ्सिरसम्म डेङ्गी र सापुको सङ्क्रमण फैलने जोखिम उच्च रहने भएकाले चिकित्सकले सावधानी अपनाउन सुझाव दिएका छन् । दुवै रोगको सङ्क्रमण वर्षायामपछि बढी देखिने गरेको छ ।

हिमालय आँखा अस्पतालका मेडिकल निर्देशक डा बबिता गुरुङले सेतो पुतलीको संसर्गबाट लाग्ने सापुका कारण आँखाको दृष्टि गुम्नसक्ने भएकाले विशेष सावधानी अपनाउनुपर्ने बताउनुभयो । "यो रोग लागेको ४८ घण्टादेखि ७२ घण्टासम्म उपचार नभएमा आँखाको दृष्टि नै गुम्न सक्छ", उहाँले भन्नुभयो ।

अस्पताल भर्ना भएकामध्ये आँखामा गम्भीर असर पुगेका तीन जनाको शल्यक्रिया गरिएको डा गुरुङले जानकारी दिनुभयो । उहाँका अनुसार हालसम्म सापु रोग लाग्नुको मुख्य कारण सेतो पुतलीलाई मानिएको छ । अन्य जीवाणु र विषाणुका कारणले पनि यसको सङ्क्रमण हुने गरेको पाइएको उहाँको भनाइ छ ।

अस्पतालले सापुबाट जोगिन सेतो पुतलीको संसर्गबाट टाढै रहन, धेरै उज्यालो सेता बत्ती नबाल्न, साँझ र रातिमा घरको झ्यालढोका बन्द गर्न, बत्ती निभाएर झुलभित्र मात्र सुत्न, साँझपख बालबालिकालाई घर बाहिर जान नदिन सर्वसाधारणमा आग्रह गरेको छ । सापुको सङ्क्रमण भएमा एक्कासी एउटा आँखा मात्र रातो हुनु, चिप्रा लाग्नु, उज्यालोमा हेर्न नसक्नु, आँखामा सामान्य दुखाइ हुनु, आँखाको नानी सेतो हुँदै जानु, दृष्टि कमजोर हुनुलगायत लक्षण देखिने डा गुरुङले बताउनुभयो । "समयमै उपचार भएमा यो रोग पूर्ण रूपमा निको हुन्छ, शङ्कास्पद लक्षण देखिएमा तुरुन्त अस्पताल गई जाँच र उपचार सुरु गर्नुपर्छ", उहाँले भन्नुभयो, "उपचार ढिलो भएमा दृष्टि गुम्ने, आँखा सुक्ने खतरा हुन्छ ।" असोजदेखि मङ्सिरसम्म सापुको सङ्क्रमण बढी देखिने गरेको डा गुरुङले जानकारी दिनुभयो । पहिलोपटक सन् १९७५ मा पोखराको नारायणटारमा सापु रोग भेटिएको थियो । नेत्ररोग विशेषज्ञ डा मदन उपाध्यायले यो रोग पत्ता लगाउनुभएको थियो । नेपालको मध्यपहाडी क्षेत्रमा यो रोगको सङ्क्रमण बढी देखिने गरेको छ । "दुई वर्षको अन्तरमा यो रोगको सङ्क्रमण देखिन्छ, सन् २०२३ पछि अहिले आएर बिरामी भेटिएका हुन्", डा गुरुङले भन्नुभयो, "सन् २०२१ मा पनि धेरै जनामा यो रोग देखिएको थियो ।" सापु लाग्नुको यकीन कारण अझै पत्ता नलागेको उल्लेख गर्दै उहाँले बिरामीको रगतबाट वंशाणुगत अध्ययन गर्ने तयारी भइरहेको जानकारी दिनुभयो । अहिलेसम्मको अध्ययनले बत्तीमा झुम्मिने कालो धर्सा भएको सेतो पुतलीको रौँ र भ्ऋुस आँखामा पुग्दा सापुको सङ्क्रमण हुने गरेको पत्ता लगेको उहाँको भनाइ छ । जटिल अवस्थाका बिरामीलाई आँखाभित्र औषधिको सुईं लगाएर शल्यक्रियामार्फत उपचार गर्ने गरिएको उहाँले बताउनुभयो । सापुको सङ्क्रमण समुदायमा फैलन नदिन स्वास्थ्यमा सजगता अपनाउनुपर्नेमा डा गुरुङले जोड दिनुभयो । सापुका बिरामीको हिमालय आँखा अस्पतालले निःशुल्क जाँच तथा उपचार गर्दै आएको छ । शल्यक्रियासहितका सबै सेवा निःशुल्क भइरहेको अस्पतालले जनाएको छ । पछिल्लो समय सापुसँगै डेङ्गीको सङ्क्रमणको पनि उच्च जोखिम रहेको धवलागिरि अस्पतालका चिकित्सक प्रभात सिंहले बताउनुभयो । वर्षा रोकिएपछि घमाइला दिनमा यी रोगको सङ्क्रमण छिटो फैलने हुनाले सर्तकता अपनाउनुपर्नेमा उहाँले जोड दिनुभयो । लामखुट्टेको टोकाइबाट बच्नु डेङ्गी सङ्क्रमणबाट जोगिने उत्तम उपाय भएको उहाँको भनाइ छ ।

डेङ्गीबाट बच्न घर, कार्यालय र सार्वजनिकस्थलमा रहेका खाल्डाखुल्डी, पुराना टायर, ड्रम, भाँडाकुँडा आदिमा पानी जम्मा हुन नदिने र त्यस्ता स्थान भेटिएमा नष्ट गर्नुपर्ने चिकित्सक सिंहले सुझाव दिनुभयो । डेङ्गी सङ्क्रमणपछि बान्ता भइरहने, नाकबाट रगत आउने, कालो दिसा हुने, थकान लाग्नेलगायत लक्षण देखिए अस्पतालको विशेष निगरानीमा उपचार गर्नुपर्ने उहाँले बताउनुभयो ।

अधिकांश डेङ्गीका बिरामी सामान्य उपचार र हेरचाहपछि निको हुने गरे पनि कतिपयमा भने यसले जटिलता ल्याउने गरेको चिकित्सक सिंहले उल्लेख गर्नुभयो । डेङ्गीबाट ज्यान जोखिममासमेत पर्नसक्ने भएकाले सामान्य रोग हो भन्ने लापरबाही नगर्न उहाँले सर्वसाधारणलाई आग्रह गर्नुभयो ।

डेङ्गी हुँदा शरीरलाई प्रशस्त झोलिलो पदार्थ र आरामको जरुरी हुने पोखरा महानगरपालिकाका स्वास्थ्य महाशाखाका जनस्वास्थ्य निरीक्षक राजेन्द्र रेग्मीले बताउनुभयो । डेङ्गी सङ्क्रमणका बेला आफूखुसी औषधि सेवन गर्न नहुने उहाँको भनाइ छ । जनस्वास्थ्य निरीक्षक रेग्मीका अनुसार 'एडिस एजिप्टाई' जातको पोथी लामखुट्टेको टोकाइबाट डेङ्गी सर्दछ । "चार प्रकारका भाइरसबाट मानिसमा डेङ्गी हुन्छ । उक्त लामखुट्टेले जम्मा भएको सफा पानीमा फुल पार्ने र लार्भा जन्माउने गर्दछ । यो लामखुट्टेले दिनमा मात्र टोक्ने हुँदा दिउँसोको समयमा बढी सावधानी अपनाउनुपर्छ", उहाँले भन्नुभयो । गत वर्षको तुलनामा यो वर्ष सङ्क्रमण दर कम देखिएपनि जोखिम भने अझै कायम रहेको जनस्वास्थ्य निरीक्षक रेग्मीले बताउनुभयो । पोखरा गत वर्ष डेङ्गीको 'हटस्पट' बनेको थियो । उक्त वर्ष पोखरा महानगरपालिकामा मात्र आठ हजार ६०० जनाभन्दा बढीमा डेङ्गी सङ्क्रमण भएको थियो । डेङ्गी सङ्क्रमणबाट पोखरामा तीन जनाको मृत्यु भएको थियो ।

दीप प्रज्वलन
जेनजी आन्दोलनमा ज्यान गुमाएकाको सम्झनामा आइतबार दीप प्रज्वलन गरिँदै । पोखरा-६ सहिद चोकमा भएको दीप प्रज्वलन कार्यक्रम मानव अधिकारसम्बन्धी सङ्घ-संस्थाहरूले आयोजना गरेका थिए । तस्बिरः युनिश गुरुङ/रासस

पश्चिम बागलुङका किसानलाई आलु भित्र्याउन व्यस्त

पोखरापत्र संवाददाता
बागलुङ, २९ भाद्र

बागलुङको पश्चिम क्षेत्रका किसान यतिबेला आलु भित्र्याउने चटारोमा छन् । जिल्लाको निसीखोला, तामाखोला गाउँपालिका सहित ढोरपाटन र गलकोट नगरपालिकाको केही स्थानका किसानलाई आलु भित्र्याउन भ्याइनभ्याइ छ । अहिले बर्खे आलु भित्र्याउने याम रहेको हुँदा अधिकांश किसान बारीमा भेटिन्छन् । एउटै किसानले धेरै क्षेत्रमा आलुखेती गर्दै आएका छन् ।

आलु उत्पादनका हिसाबले प्रसिद्ध मानिने ढोरपाटन उपत्यका, निसीखोलाको भल्कोट, सीप, लुप्राबाङ, निसेलढोर, गलकोटको पाण्डवखानी, रुमुवालगायत स्थानका किसान बारीमै भेटिने गरेका छन् । हरेक वर्ष बागलुङमा रु एक अर्ब बढीको आलु उत्पादन हुँदै आएको छ । यहाँका किसानले चैतमा आलु लगाउने र असोज पहिलो साता सम्म भित्र्याउने गर्छन् । यतिबेला ढोरपाटनका अधिकांश किसान आलु भित्र्याउनमा व्यस्त रहेको स्थानीय झक्केन्द्र सुनारले बताउनुभयो । एक साता अगाडिसम्म भारी वर्षा भइरहेको हुँदा बारीमा हिलोका कारण जान नसकेको भन्दै अहिले वर्षा रोकिएपछि किसानले धमाधम आलु भित्र्याउने काम गरिरहेको उहाँले बताउनुभयो । आफूले ढोरपाटनमा करिब ७० रोपनी जग्गामा आलु लगाएको सुनाउँदै यस वर्ष राम्रो उत्पादन भएको सुनारले सुनाउनुभयो । ढोरपाटन क्षेत्रका किसानले असोज १० गतेसम्म आलु भित्र्याइसक्ने उहाँ बताउनुहुन्छ । सुनारले भन्नुभयो, "ढोरपाटनमा धेरै वर्ष अगाडिदेखि आलुखेती हुँदै आएको थियो, अहिले थप व्यवस्थित रूपमा जग्गा चक्लाबन्दी नै गरेर व्यावसायिक रूपमा खेती गर्न थालेका छौं, परम्परागत खेती प्रणालीसँगै नयाँ प्रविधिको पनि प्रयोग गर्न थालेका छौं, यस वर्ष आलु राम्रो फलेको छ, भदौ लाग्दाबाटै आलु भित्र्याउनुपर्थ्यो तर लामो वर्षा हुँदा अहिले चटारो छ, यहाँका कोहीलाई पनि यतिबेला फुर्सद छैन, धेरैजसो स्थानीयवासी बारीमा आलु निकाल्दै छन् ।" निसीखोला-६ का स्थानीय कर्णबहादुर घर्तीले निरन्तरको वर्षाले आलु कुहिने जोखिम रहेको बताउनुभयो । आलु भित्र्याउने समयमा परेको भारी वर्षाले अहिले बल्ल बारीबाट निकाल्न सुरु गरेको उहाँको भनाइ छ । यसपालि आलु लगाउने बेला लामो खडेरी परेको र खन्ने बेला भारी वर्षा हुँदा उत्पादनमा गिरावट आउने देखिएको घर्ती बताउनुहुन्छ ।

आलुखेती बढाउनका लागि जिल्लाभर क्षेत्र विस्तार गर्न थालिएको छ । बागलुङमा सबै ठाउँमा आलु राम्रो उत्पादन हुने हुँदा कृषि ज्ञान केन्द्रले बर्सेनि लाखौं लगानी गर्दै आएको छ । आव २०८०/८१ देखि खायन आलुको क्षेत्र विस्तार गर्दै आएको कृषि ज्ञान केन्द्रका प्रमुख राजेश्वर सिलवालले बताउनुभयो । उहाँका अनुसार २०८०/८१ मा रु दुई करोड ६० लाख, २०८१/८२ मा रु एक करोड ५९ लाख र चालु आवमा रु ५५ लाख ९० हजार क्षेत्र विस्तार भएको छ ।

अहिले जिल्लाभर तीन हजार ७०० हेक्टरमा आलुखेती हुँदै आएको छ । यस वर्ष थप ४३ हेक्टर क्षेत्रफलमा आलुखेती विस्तार गर्ने ज्ञान केन्द्रले जनाएको छ । अघिल्लो वर्ष ५६ हजार २४० मेट्रिक टन आलु उत्पादन भएको थियो । यस वर्ष बढ्ने आकलन गरिएको प्रमुख सिलवालको भनाइ छ ।

डोल्पा र जुम्लाका भेडाच्याङ्ग्रा मुस्ताङमा

सुन्दरकुमार थकाली
मुस्ताङ, २९ भाद्र

आसन्न दसैं नजिकिँदै गर्दा डोल्पा र जुम्लाका भेडाच्याङ्ग्रा मुस्ताङ झारिएको छ । जुम्ला र डोल्पाबाट भेडाच्याङ्ग्रा पैदल खेदाएर दुई हप्तापछि मुस्ताङको जोमसोम ल्याई पुऱ्याएको यहाँ आइपुगेका व्यापारीहरूले बताएका छन् ।

यसवर्ष जुम्लाबाट करिब पाँच हजार भेडच्याङ्ग्रा मुस्ताङ भित्रिने जिल्ला भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा विज्ञ केन्द्रको अनुमान छ । दसैं नजिकिँदै गर्दा आजसम्म डोल्पाबाट पाँच/छ हुल र जुम्लाबाट तीन हुलजति भेडाच्याङ्ग्रा जोमसोममा देखापरेका छन् । यहाँ आइपुगेका व्यापारीले अरु व्यापारीले पनि एक दुई दिनभित्रै सबै भेडाच्याङ्ग्रा जोमसोम ल्याउने जनाएका छन् । डोल्पा र जुम्लाका भेडाच्याङ्ग्रा जोमसोम आइपुग्दा बारागुङ मुक्तिक्षेत्र र उपल्लो मुस्ताङका व्यापारीले भेडाच्याङ्ग्रा जोमसोम ल्याएका छैनन् । यस वर्ष मुस्ताङबाट १२ हजार भेडाच्याङ्ग्रा जिल्ला बाहिर बिक्री हुने भेटेरिनरी अस्पताल तथा पशु सेवा केन्द्र कार्यालयको प्रक्षेपण छ । डोल्पास्थित काइके गाउँपालिकाका स्थानीय च्याङ्ग्रा व्यापारी भीमप्रसाद घर्तीले १७० भेडाच्याङ्ग्रा बिक्रीका लागि जोमसोम ल्याएको बताउनुभयो । उहाँले डोल्पा र चाइनाको सिमानाका मोरिम्ला नाकामा पुगेर किसानको गोठमै खरिद गरी बिक्रीका लागि भेडाच्याङ्ग्रा मुस्ताङ ल्याएको उल्लेख गर्नुभयो । व्यापारी घर्तीले यसवर्ष चाइनाबाट तीन हजार र डोल्पाबाट एक हजार गरी अनुमानित चार हजार बढी भेडाच्याङ्ग्रा मुस्ताङ आउने क्रममा रहेको जानकारी दिनुभयो । विगत दुई दशकदेखि निरन्तर बर्सेनि च्याङ्ग्राको व्यापार गर्दै आइरहेका घर्ती यसवर्ष भेडाच्याङ्ग्रा बिक्री नहुने हो की भनी चिन्ता बढेको उल्लेख गर्नुभयो । "बेसीतिर आन्दोलन र अशान्ति छ रे भन्ने सुनेको छु, त्यसो भएत व्यापारी पनि यहाँ आउँदैनन् होला, तल लैजाँदै बिक्री नहुने पो हो कि थाहा छैन", उहाँले भन्नुभयो । अहिलेसम्म च्याङ्ग्राको व्यापार गर्दा सन्तुष्ट रहेको भए पनि यसवर्ष च्याङ्ग्राको व्यापारमा डर लागिरहेको घर्तीले जनाउनुभयो । चाइनाबाट खरिद गरी डोल्पामा राखेर त्यहाँबाट पैदल खेदाएर एक हप्तापछि जोमसोम आइपुगेको उहाँले बताउनुभयो । यसैगरी, जुम्लाका च्याङ्ग्रा व्यापारी गोविन्द बस्नेतले १५० च्याङ्ग्रा बिक्रीका जोमसोम ल्याएको जानकारी दिनुभयो । डोल्पाबाट हुलका हुल च्याङ्ग्रा मुस्ताङ ल्याइँदै गरेको र जुम्लाबाट पनि ६०० बढी भेडाच्याङ्ग्रा बिक्रीका लागि मुस्ताङ भित्रिसकेको उल्लेख गर्नुभयो । यस वर्ष जुम्लाबाट हुल च्याङ्ग्रा जोमसोममा आइपुगेको उहाँले सुनाउनुभयो । "आधाजसो च्याङ्ग्रा आफैँले पालेका छन्, आधाजसो च्याङ्ग्रा किनेर थपेको हुँ", व्यापारी बस्नेतले भन्नुभयो, "यहाँ ल्याउँदा दुई हप्ता लाग्यो, खर्च पनि रु ५०/६० हजार भइसक्यो ।" व्यापारी बस्नेतले च्याङ्ग्राको भाउ पाए यही जोमसोममै बिक्री गर्ने र नभए पोखरा लगेर बिक्री गर्ने योजना रहेको बताउनुभयो ।

जोमसोममा यतिखेर पाँच/सात हुल भेडाच्याङ्ग्रा झारिएको छ । यहाँ व्यापारीले रोज्जा प्रतिच्याङ्ग्राको भाउ रु ३५ हजार र रोज्जा प्रतिभेडाको भाउ रु ३० हजार मूल्यमा बिक्री गर्ने बताइरहेका छन् । जोमसोममा डोल्पा र जुम्लाबाट छिटफुट भेडाच्याङ्ग्रा झर्दै गर्दा बेंसीका भेडाच्याङ्ग्रा व्यापारीको रौनक जोमसोममा खासै देखिएको छैन । देशको पछिल्लो विद्यमान परिस्थितिका कारण च्याङ्ग्रा व्यापारी मुस्ताङ आउन ढिलो हुन पुगेको स्थानीयको बुझाइ छ । दसैंलक्षित भेडाच्याङ्ग्रा खरिद गर्न विगतका वर्षमा म्याग्दी, बागलुङ, पर्वत, कास्की, स्याङ्जा र तनहुँलगायत व्यापारी मुस्ताङ आउने गर्थे ।

लयमा फर्कंदै शिक्षा मन्त्रालय, खुल्न थाले विद्यालय

रासस
काठमाडौं, २९ भाद्र

मुलुकमा उत्पन्न असहज परिस्थितिका कारण सिंहदरबार स्थित अन्य कार्यालय झैं शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयको भवनमा पनि ठूलो क्षति पुगेको छ । विश्वविद्यालयहरूले पूर्वनिर्धारित परीक्षा पछाडि सारेका छन् भने पठनपाठन प्रभावित भएको छ ।

यही भदौ २३ र २४ गते भएको जेनजी समूहको प्रदर्शन र विभिन्न समूहले गरेको हिंसात्मक गतिविधि तथा जारी गरिएका कर्फ्युका एकाएक बन्द हुन पुगेका विद्यालयहरु आजदेखि क्रमशः खुल्न थालेका छन् । शिक्षा क्षेत्रमा नीतिगत नेतृत्व गर्दै शिक्षा मन्त्रालयले तत्कालका लागि केशर महलबाट अत्यावश्यक काम कारवाही सञ्चालनमा ल्याउने तयारी गरेको छ । सिंहदरबारस्थित शिक्षा मन्त्रालयको भवनमा आगलागी र तोडफोडबाट भएको क्षतिको प्रारम्भिक आँकलन गर्न आन्तरिकरुपमा कार्यदल बनाइएको छ । मन्त्रालयमा सरसफाइ एवं अन्य व्यवस्थापकीय कामहरु भइरहेको छ । मन्त्रालयको परिसरमा जलाइएका विभिन्न सवारी साधन भने क्षतिको आकलन र सवारी धनीको पहिचनपछि मात्रै हटाउन मिल्ने भएकाले कार्यालय परिसर अस्तव्यस्त हुन पुगेको छ । सोही मन्त्रालयको भुँइ तलामा रहेका राष्ट्रिय सतर्कता केन्द्रको कार्यालय पनि प्रभावित भएको छ । जेनजी समूहको प्रदर्शन र विभिन्न समूहले गरेको हिंसात्मक गतिविधिका कारण सिंहदरबारको प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयलगायत मन्त्रालयहरु ध्वस्त भएका छन् । मुलुकको विषम परिस्थितिका कारण आगामी असोज २ गते मनाइने राष्ट्रिय शिक्षा दिवसलाई पनि कुन रुपमा मनाउने भन्ने अन्योल देखिएको छ ।

शिक्षा मन्त्रालयका सहसचिव एवं प्रवक्ता शिवकुमार सापकोटाले सिंहदरबारबाट तत्काल काम गर्न सकिने अवस्था नभएकाले नयाँ शिक्षामन्त्रीको आगमनसँगै केशरमहलबाट अत्यावश्यक कामहरु सञ्चालन गर्ने गरी तयारी भएको र सिंहदरबारमा काम गर्न मिल्ने अवस्था भएपछि पूर्ववत्रुपमा सिंहदरबारबाट काम सुरु गरिने जानकारी दिनुभयो । शिक्षा मन्त्रालय र केशरमहलको लामो परिचय जोडिएको छ । विगतमा त्यहाँ रहेको मन्त्रालय सिंहदरबारमा सारिएको थियो भने त्यसपछि पनि मन्त्रालयको छात्रवृत्ति शाखा त्यहीबाट सञ्चालित थियो । हाल उक्त शाखा भक्तपुर सानोठिमी लगिएको छ ।

केशरमहलमा विसं २०२६ देखि केशर पुस्तकालय रहेको छ । विगतमा मन्त्रालय रहेको केशरमहलको भवन हाल पुनः निर्माण भइसकेको छ । मन्त्रालयका प्रवक्ता सापकोटाले आन्दोलन र कर्फ्युका कारण अवरुद्ध भएको विद्यालयहरुको पठनपाठन स्थानीय तहको समन्वयमा क्रमशः आजदेखि खोल्न थालिएको जानकारी दिनुभयो । देशमा पछिल्ला दिनमा सिर्जित परिस्थितिका कारण बन्द भएका विद्यालय सञ्चालनका लागि आवश्यक तयारी गरी सञ्चालन गर्न मन्त्रालयले स्थानीय तह र विद्यालयहरुलाई आग्रह गरेको छ । काठमाडौं महानगरपालिकाले आजदेखि विद्यालयमा उपस्थित भई पठनपाठनका लागि आवश्यक तयारी गर्न शिक्षक तथा व्यवस्थापनलाई आग्रह गरेको थियो ।